

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 527/2011-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. marca 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Ladislava Orosza a Jána Lubyho o sťažnosti M. V., T., zastúpeného advokátkou Mgr. G. H., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 81/2009, za účasti Okresného súdu Trenčín, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 81/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Trenčín p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 81/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. V. priznáva finančné zadostúčinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je povinný M. V. uhradiť trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. G. H., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2011 doručená sťažnosť M. V., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. G. H., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 81/2009 o zaplatenie sumy 32 204 Sk s príslušenstvom.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že sa v roku 2007 stal vlastníkom bytu č. 36 v dome č. 131 v T., ktorý získal darom od matky G. V., ktorej sa zriadilo právo doživotného bývania k bytu. Matka sťažovateľa v tomto byte bývala sama a platila si služby spojené s bývaním. V priebehu roku 2008 sa sťažovateľ dozvedel od správcu obytného domu, že má dlh na službách spojených s užívaním bytu. V tejto súvislosti zistil, že jeho sestra, B. V., ustanovená za matkinu opatrovníčku, zrušila trvalý príkaz na úhradu služieb spojených s užívaním bytu.

Sťažovateľ nechcel ohroziť matku, preto dlh na službách za byt uhradil a naďalej uhrádzal. Žiadal však od matkinej opatrovníčky, aby matke platila služby za užívanie bytu.

Keď na výzvu nereagovala, podal 9. októbra 2008 návrh na vydanie platobného rozkazu okresnému sudu (po výzvach návrh doplnil a opravil).

Okresný súd 9. decembra 2008 vydal platobný rozkaz č. k. 55 Ro/812/2008-27, ku ktorému vydal 11. februára 2009 opravné uznesenie. Odporkyňa podala 2. marca 2009 okresnému súdu odpor proti označenému platobnému rozkazu; sťažovateľ sa 7. apríla 2009 vyjadril k odporu.

Okresný súd uskutočnil 22. februára 2010 prvé pojednávanie vo veci a odročil ho na 15. marec 2010 na účely opätovného predvolania účastníkov konania. Sťažovateľ poslal 2. apríla 2010 odporkyňi návrh mimosúdnej dohody, na ktorú nereagovala. Podľa sťažovateľa okresný súd po jeho výpovedi, ktorú 24. júna 2010 urobil do spisu, bol v ďalšom období v predmetnej veci nečinný.

Pojednávanie uskutočnené 21. marca 2011 podľa sťažovateľa neprinieslo nové skutočnosti. Okresný súd stále nemal priložený spis, ktorý sa medzitým dostal na Okresný súd Malacky a na Okresný súd Bratislava IV, kde opatrovníčka (odporkyňa) podávala rôzne žaloby na sťažovateľa. Príslušnosť týchto súdov bola daná tým, že opatrovníčka v júli 2010 premiestnila matku sťažovateľa do Domova dôchodcov v J.

Matka sťažovateľa zomrela 20. augusta 2011, čím sa odporkyňi skončila úloha opatrovníčky, predmet sporu však zostal.

Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani napriek sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní z 3. mája 2011 adresovanej predsedníčke okresného súdu (s odpoveďou z 1. júna 2011), sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ sa ďalej domáhal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € a úhradu trov konania.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 527/2011-12 z 15. decembra 2011 vyzval 22. decembra 2011 a 23. januára 2012 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 26. januára 2012 (Spr 1216/2011, doručenom ústavnému súdu 27. januára 2012) okrem iného uviedla:

«Dňa 9. 10. 2008 podal M. V. ako žalobca žalobu na zaplatenie pôvodne 32 204,00 Sk s príslušenstvom, a to prostredníctvom právnej zástupkyne. Uznesením zo dňa 29. 10. 2008 bol vyzvaný na odstránenie väd žaloby, dňa 14. 11. 2008 bol vyzvaný na úpravu žaloby, nakoľko časť príslušenstva pohľadávky bola v rozpore s právnym predpisom. Následne, po odstránení vytýkaných nedostatkov, bol vo veci vydaný platobný rozkaz, a to dňa 9. 12. 2008. Proti tomuto platobnému rozkazu bol podaný dňa 2. 3. 2009 odpor a následne bola vec prevedená do oddelenia C pod sp. zn. 21 C 81/2009. Stalo sa tak dňa 20. 4. 2009.

Vzhľadom k tomu, že v prípade žalovanej išlo o osobu zbavenú spôsobilosti na právne úkony, úpravou zo dňa 1. 6. 2009 bolo žiadané pripojenie spisu tunajšieho súdu sp. zn. 31 P 295/2008, týkajúceho sa jej opatrovnictva, zároveň bolo právnemu zástupcovi opatrovníčky žalovanej zaslané písomné vyjadrenie k odporu.

Dňa 3. 2. 2010 bolo nariadené pojednávanie na deň 22. 2. 2010. Pretože opatrovníčka žalovanej prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadala o odročenie pojednávania pre svoj nepriaznivý zdravotný stav a nesúhlasila s pojednávaním bez svojej prítomnosti, súd pojednávanie odročil na deň 15. 3. 2010. Na pojednávanie sa nedostavil ani žalobca, svoju neúčast' neospravedlnil.

Pojednávania dňa 15. 3. 2010 sa žalobca opätovne nezúčastnil. Súd sa pokúsil účast'nikov pokonať bez konkrétneho výsledku, právní zástupcovia oboch sporných strán však zhodne uviedli, že zväžia možnosť mimosúdne sa dohodnúť. Zástupkyňa žalobcu

na tomto pojednávaní uviedla, že dodatočne súdu predloží zmenu žalobného petitu. To sa však písomne nestalo, urobila tak až na pojednávaní dňa 21. 2. 2011.

Dňa 3. 5. 2010 právna zástupkyňa žalobcu oznámila, že k mimosúdnej dohode nedošlo.

Dňa 24. 6. 2010 sa bez predvolania na súd dostavil žalobca a žiadal, aby bol k veci vypočutý. Výsluch vykonala vyššia súdna úradníčka.

Dňa 14. 2. 2011 bolo nariadené pojednávanie na deň 10. 3. 2011 a zároveň boli žiadané listinné dôkazy súvisiace s predmetom sporu.

Na žiadosť právneho zástupcu žalovanej o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s ďalšími pojednávaniami súd zmenil termín pojednávania na deň 21. 3. 2011. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito, za účelom doplnenia dokazovania podľa návrhov sporných strán.

Dňa 28. 3. 2011 doložila do spisu ďalšie listinné dôkazy právna zástupkyňa žalobcu, dňa 13. 4. 2011 boli súdu doručené žiadané dokumenty od Správy katastra T. Dňa 14. 4. 2011 mal súd dočasne k dispozícii spis sp. zn. 31 P 295/2008, vyhotovil účastníkmi žiadané kópie listín z tohto spisu.

Dňa 14. 12. 2011 súd nariadil pojednávanie na deň 26. 1. 2012.

Dňa 16. 1. 2012 súdu opatrovníčka žalovanej oznámila, že žalovaná zomrela (z príloh k podaniu sťažovateľa a zo súdneho spisu vyplýva, že zomrela 20. augusta 2011, pozn.) a doposiaľ nie je ukončené dedičské konanie, resp. nebolo ani začaté. Podľa oznámenia jej dedičmi by mali byť žalobca a opatrovníčka žalovanej.

V prípade, ak bude žalobca trvať na žalobe, súd bude postupovať v súlade s § 107 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Prieťahy ktoré boli spôsobené účastníkmi

Žalobca v predmetnej právnej veci podal nekvalifikovaný návrh na vydanie platobného rozkazu a z toho dôvodu musel byť vyzývaný na odstránenie väd podania, ale aj na úpravu výšky úroku, aby mohol byť vo veci vydaný platobný rozkaz. Od podania žaloby do jeho vydania došlo k prieťahom z jeho strany.

Žalobca sa nedostavil na pojednávanie určené na deň 22. 2. 2010, ani dňa 15. 3. 2010, na ktoré bol riadne predvolaný a svoju neúčast' neospravedlnil. Na tomto pojednávaní mohol byť vypočutý aspoň informatívne za účelom ďalšieho dokazovania.

Zástupkyňa žalobcu na pojednávaní dňa 15. 3. 2010 uviedla, že predloží návrh na zmenu súdneho rozhodnutia, ale urobila tak až dňa 21. 3. 2011 na pojednávaní.

Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom

Vo veci sa plynulo nekonalo od 10. 6. 2009 do 3. 2. 2010 a od 17. 6. 2011 do 14. 12. 2011.

Prekážky postupu súdu

- Podľa § 107 a nasl. O. s. p. v konaní zatiaľ nenastali.

Skutková a právna zložitosť sporu

Predmetom sporu v danej veci bolo „platenie za služby spojené s bývaním“ bytu, ktorého vlastníkom je žalobca. Z hľadiska tohto predmetu konania nešlo o skutkovo alebo právne náročnú vec. Žalovanou však v spore bola osoba zbavená spôsobilosti na právne úkony, a preto bol výsledok konania ohľadne jej opatrovníctva pre spor dôležitý. Návrh na zmenu opatrovníctva bol prvostupňovým súdom zamietnutý dňa 26. 11. 2009. Po potvrdení odvolacím súdom toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 8. 2010. Uvedená skutočnosť mohla mať vplyv na dĺžku konania z hľadiska skutkového dokazovania. Z hľadiska právnej náročnosti môže mať na konanie vplyv i to, že žalovaná žiadala v konaní riešiť ako predbežnú otázku platnosť darovacej zmluvy, od ktorej bola odvodená aktívna legitímácia žalobkyne.

Záverom chcem poukázať na to, že nárok žalobcu na finančné odškodnenie považujem voči tunajšiemu súdu, ktorý zavinil minimálne prieťahy vo veci, za neprimeraný a neopodstatnený.»

Predsedička okresného súdu súčasne oznámila ústavnému súdu, že netrvá na verejnom ústnom prerokovaní veci.

Ústavný súd 6. februára 2012 vyzval aj právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrila k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke nariadenia verejného pojednávania. Právna zástupkyňa sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 14. februára 2012 okrem iného uviedla:

«a) Platobný rozkaz bol vydaný s chybným menom odporcu, čo sa muselo uznesením opraviť..., čo sme na to poukázali (príloha č. 1 – platobný rozkaz z 9. 12. 2008).

b) Ani v jednej zápisnici z pojednávania, ktorú máme k dispozícii sa nespomína to, že by som ja ako právny zástupca svojho klienta neospravedlnila, a nikde sa neuvádza, že súd trvá na účasti sťažovateľa na pojednávaní (napr. zápisnica z 15. 3. 2010) a je fakt, že zápisnica vôbec neodráža priebeh pojednávania, ale tak to už u JUDr. P. býva, 15. 3. 2010 sa pojednávanie začalo po 9.30 možno aj s meškaním a skončilo sa o 11.45, a výsledok je zápisnica na jednu stranu, v diári mám poznámku, že pojednávanie bola 2-hodinová diskusia. U JUDr. P. je prvé pojednávanie „zoznamovacie“ ako ona hovorí, čo znamená, že účastníci si vypočujú veľmi tvrdú a odvážnu kritiku sudkyne na konanie a správanie sa každého prítomného v poradí advokát, účastník, účastník, advokát, s tým, či by nebolo naozaj lepšie sa dohodnúť, prípadne zobrať návrh späť a ved' vlastne ani ten návrh nie je bohvie čo, a či si naozaj navrhovateľ myslí, že vyhrá, a či mu to pomôže a hlavne právny zástupca mal svojmu klientovi všetko riadne vysvetliť...

Je možné, že zo dňa 22. 2. 2010 je v spise založená falošná zápisnica, nakoľko u danej sudkyne by to nebolo prvý-krát. Právny zástupca má k dispozícii predvolanie na pojednávanie iba na 22. 2. 2010 nie na 15. 3. 2010 preto s odstupom času a vzhľadom na to, že dňa 22. 2. 2010 sa nepojednávalo a teda nerobila sa zápisnica, iba došlo k zobraťiu termínu pojednávania na vedomie, právny zástupca sťažovateľa úplne zabudol na to, že prvý krát sa prehnal na súd zbytočne. Okresný súd v Trenčíne zvykne dávať na pojednávaní zápisnicu bez prvej strany, kde sa uvádza číslo konania, dátum, účastníci a pod. Takže to, čo uvádzame v našej sťažnosti, že sa udialo dňa 22. 2. 2010 patrí vlastne k pojednávaniu z 15. 3. 2010. Za túto nezrovnalosť sa ospravedlňujem.

c) Sťažovateľ pracuje a žije v Írsku, čo súd veľmi dobre vie, na Slovensko chodí maximálne 2x za rok, preto si neviem predstaviť, ako by bol nahnevaný, keby na pojednávanie dňa 22. 2. 2010 prišiel on z Írska ale jeho pohodlná sestra z B. s advokátom sa ani neobťažovala. Hoci súd vedel vopred, že druhá strana nepríde, a trvá na pojednávaní vo svojej prítomnosti, neobťažoval sa to ani len oznámiť právnemu zástupcovi sťažovateľa!!!!

d) Po prvom pojednávaní vo veci a našom pokuse o zmier, sme v našom oznámení z 3. 5. 2010 súdu aj oznámili, v akom období sa bude sťažovateľ nachádzať v SR, a žiadali sme o vytyčenie pojednávania v tomto termíne: 23. 6. – 28. 6. 2010. Súd nereflektoval, preto

sme so sťažovateľom v záujme rýchleho vyriešenia veci išli na okresný súd spísať zápisnicu o výsluchu účastníka.

e) Nie je pravdou tvrdenie súdu, že by návrh na zmenu opatrovníctva odporkyne bol akoukoľvek prekážkou v tomto konaní, jediný problém bol prístup opatrovníčky, ktorá vyslovene neznáša sťažovateľa a jej jedinou snahou je mu finančne uškodiť a práve ona zariadila, aby sa prestali platiť služby za bývanie odporkyne. Toto všetko sme v konaní uviedli, ale evidentne zbytočne. Preto práve dĺžka tohto triviálneho konania a laxný postoj súdu k prejednávánemu meritu veci mali za následok, že opatrovatelke ešte narástlo sebavedomie a ani absencia logiky ju nezastavila pred tvrdením, že ona nebude platiť za byt, lebo bol prevedený na sťažovateľa podľa nej nemorálne. Na predposlednom pojednávaní dňa 21. 3. 2011 právny zástupca sťažovateľa poukázal na fakt, že aj keď súd rozhodne, že darovacia zmluva na byt je neplatná tak tým duplom bude musieť odporkyňa zaplatiť služby za užívanie bytu, hoci z titulu vlastníctva ale v konečnom dôsledku ich bude musieť zaplatiť sťažovateľovi, lebo nikto doteraz nespochybnil, že ich platí iba on. V zápisnici to nie je, lebo ako som už uviedla tá nikdy neodráža čo sa deje na pojednávaní. Nie je pravda tvrdenie súdu, že žalovaná žiadala v konaní riešiť otázku platnosti darovacej zmluvy. Toto žiadala opatrovníčka a tá nikdy nerešpektovala vôľu svojej matky – žalovanej.

Bohužiaľ súd nemal záujem spor riešiť, preto sťažovateľovi neostalo nič iné len sa sťažovať.»

Sťažovateľ uviedol, že rešpektuje vyjadrenie okresného súdu. Objasnil skutočnosť, že pracuje v zahraničí a že do Slovenskej republiky cestuje sporadicky. Podľa neho sudkyňa nekonala vo veci celkovo 14 (8 + 6) mesiacov (v období od júna 2011 do decembra 2012), pričom pojednávanie nariadené okresným súdom na 26. január 2012 žalovaná strana odignorovala. Sťažovateľ súčasne oznámil ústavnému súdu, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ sa domáhal aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho záležitosť prejedнала v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie sumy 32 204 Sk s príslušenstvom (ako úhradu za služby spojené s užívaním bytu). Zo skutočností uvedených sťažovateľom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil nijakú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o faktickej zložitosti alebo o právnej zložitosti veci, čo vo svojom stanovisku potvrdila aj predsedníčka okresného súdu konštatujúc, že „*nešlo o skutkovo alebo právne náročnú vec*“. Poukázala však na skutočnosti, ktoré mohli mať vplyv na doterajšiu dĺžku konania (riešenie otázky opatrovníctva žalovanej a konanie o predbežnej otázke). Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Hoci sa sťažovateľ na doterajších pojednávaniach okresného súdu osobne nezúčastnil (z dôvodu, že dlhodobo žije a pracuje v zahraničí - v Írskej republike), jeho právna zástupkyňa sa zúčastnila na všetkých pojednávaniach, ktoré sa uskutočnili, a včas reagovala na výzvy okresného súdu. Sťažovateľ sa dostavil na okresný súd z vlastnej iniciatívy 24. júna 2010 na účely výsluchu, ktorý vyplynul z priebehu pojednávania v jeho

veci. Sťažovateľ opakovane podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní (9. decembra 2010, 11. februára 2011). Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľa v procesnom postavení navrhovateľa (bez ohľadu na potrebu odstraňovania nedostatkov pôvodného návrhu, zmenu návrhu, pokiaľ ide o vymáhanú sumu) nemalo podstatný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného okresného súdu.

Zo sťažnosti sťažovateľa, z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, ako aj z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že sťažovateľ podal 9. októbra 2008 okresnému súdu žalobu o zaplatenie sumy 32 204 Sk s príslušenstvom. Po výzvach okresného súdu sťažovateľovi na odstránenie nedostatkov žaloby z 29. októbra 2008 a na úpravu žaloby zo 14. novembra 2008 a po odstránení nedostatkov žaloby okresný súd vydal 9. decembra 2008 vo veci platobný rozkaz.

Proti platobnému rozkazu podala 2. marca 2009 odpor žalovaná a vec bola prevedená do civilného oddelenia a bola jej pridelená sp. zn. 21 C 81/2009.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní z 9. decembra 2010 konštatovala, že „*vo veci nebol skutočne vykonaný dlhší čas žiadny úkon*“, ako aj to, že „*upozornila zákonnú sudkyňu na povinnosť konať vo veci plynulo*“ (č. 1. 89). Ospravedlnila sa sťažovateľovi za celkovú dĺžku konania a uviedla, že vec bude pravidelne sledovať až do jej právoplatného skončenia.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené, ústavný súd uzavrel, že okresný súd počas viac ako troch rokov trvajúceho konania sp. zn. 21 C 81/2009 bol vo veci opakovane, aj keď len krátkodobo nečinný, a to v obdobiach od 10. júna 2009 do 3. februára 2010, od 17. júna 2011 do 14. decembra 2011 bez uvedenia zákonného dôvodu, resp. konal v tejto veci so zbytočnými prietahmi. Vzhľadom na to, že doteraz uskutočnil iba dve pojednávania (15. marca 2010 a 21. marca 2011), ktoré nevedli k rozhodnutiu vo veci samej, konal aj neefektívne. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že týmto

postupom okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er/1600/2006 ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v sťažnosti uviedol:

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. ...

Sťažovateľ sa domáhal, aby súd rozhodol v triviálnej záležitosti, ktorá mohla pri správnej príprave súdu, byť rozhodnutá na jednom pojednávaní. Bohužiaľ súd z právnej istoty, kedy je všeobecne známa skutočnosť, že právo bezplatného doživotného bývania neznamená to, že darca nie je povinný sa podieľať na poplatkoch spojených s bývaním, spravil právnu neistotu. ... Nestrannému pozorovateľovi musí byť na prvý pohľad jasné, že medzi súrodencami – sťažovateľom M. V. a opatrovníčkou B. V. sú neprekonateľné komunikačné a osobné nezhody a antipatie. Práve preto, že sťažovateľ nevedel veci riešiť s opatrovníčkou, ktorá celý problém zapríčinila, obrátil sa na súd. Bohužiaľ od roku 2009 súd neurobil nič, aby problém medzi účastníkmi vyriešil.“

Sťažovateľ považuje za primerané finančné zadosťučinenie sumu 5 000 €.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 21 C 81/2009 viac ako tri roky, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou Mgr. G. H. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch

podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ žiadal o priznanie trov právneho zastúpenia za štyri úkony (príprava, prevzatie vecí, sťažnosť v roku 2011, stanovisko k vyjadreniu okresného súdu v roku 2012) v celkovej sume 415,84 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej doplnenie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 247,00 € (za dva úkony právnej služby po 123,50 €) a 2 x 7,41 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 261,82 €.

Priznanú úradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2012